

Digitális gyűjteményépítés Omeka alapokon: egy lehetséges válasz a könyvtárak (helytörténeti) digitalizált anyagainak szolgáltatására

NAGY Dóra – NAGY Gyula

Bevezetés

Néhány évvel ezelőtt *Sirhán Bálint* jóvoltából rövid összefoglalót¹ olvashattunk az *Omeka* rendszerről a *Tudományos és Műszaki Tájékoztatásban*, amely egyúttal a hazai szaksajtóban történő debütálását is jelentette ennek a speciális tartalomkezelő rendszernek. Azóta több konferenciaelőadásban^{2,3} is bemutatásra kerültek a szoftver által biztosított lehetőségek. Ahogy *Sirhán* is az egyetemi repozitóriumok oldaláról közelített – tulajdonképpen azok alternatívájaként bemutatva a rendszert –, úgy saját gyakorlatából kiindulva az SZTE Klebelsberg Könyvtár munkatársai is a program saját, felsőoktatási praxisukban való használatát ismertették elsősorban előadásaikban. Jelen tanulmányban a szoftver egy másik potenciális felhasználási módját szeretnénk kiemelni: úgy hisszük, hogy a szoftver képes volna pótolni azt az űrt, amellyel észrevételünk szerint a közművelődési könyvtárak küzdenek a helyben digitalizált, főként helytörténeti témájú digitális gyűjteményeik felhasználóbarát webes megjelenítése kapcsán.

Jelen pillanatban milyen lehetőségei vannak a könyvtáraknak a digitalizált anyagaik webes közzétételére? Milyen jó és milyen rossz gyakorlatokat ismerünk? Az általános, hazánkban elterjedt tartalomkezelő rendszerekben (Wordpress, Joomla, Drupal) való közzététel is jó lehetőségnek tűnik, ugyanakkor ezek a rendszerek extra fejlesztések nélkül kevésbé alkalmasak célzottan a digitális gyűjtemények felhasználóbarát szolgáltatására. A nagyobb könyvtárak előszeretettel használják ilyen célból valamelyik nemzetközileg is elterjedt repozitóriumszoftvert (Dspace, EPrints), ugyanakkor ezek üzemeltetése komoly szerverkörnyezetet, testreszabásuk pedig komoly informatikai szaktudást követel meg, így a kisebb intézmények számára nem nyújtanak reális alternatívát, arról nem beszélve, hogy ezek a rendszerek elsősorban tudományos publikációk közzétételére optimalizáltak, így például egy digitalizált napilap olvasóbarát szolgáltatására kevésbé tűnnek alkalmasnak. Sok könyvtár digitális anyagai közzétételére a *Hungaricana* közgyűjteményi portált vá-

lasztotta, amely az adatbázis bővüléséhez vezetett, azonban – ahogyan a portál is fogalmaz – „a több mint 10 millió oldalnyi anyag digitalizálását jórészt az NKA támogatta”, azaz kevésbé találhatók meg itt a saját intézményi forrásból és elhatározásból készült anyagok.

Sok könyvtár használja digitális anyagai közzétételére a Monguz Információtechnológiai Kft. JaDoX szoftverét.^{4,5} Mivel nagyjából egy 15 éves szoftverről van szó, amely az idő múlásával ugyan átesett néhány kisebb-nagyobb ráncfelvarráson, de lényegi koncepciójában valójában nem sokat változott, bizonyos pontokon már nem felel meg mindenben a mai kor elvárásainak. (Sajnos felhasználó-barátságát tekintve is akadnak vele problémák, legalábbis a szoftvert használó könyvtárak hozzánk eljutott visszajelzései alapján.) A fentiekben kifejtett, az egyes megoldási utakon tapasztalható nehézségekre adott egyfajta válaszként, azokat kiegészítő-kiváltó alternatívaként szeretnénk ismertté tenni az önálló közgyűteményi digitális gyűjteményépítést modern eszközökkel szolgáló, Omeke elnevezésű programcsomagot.

Az Omeke projektről

Az Omeke egy nyílt forráskódú webes tartalomkezelő rendszer, amelyet elsősorban a könyvtárak, múzeumok, levéltárak számára fejlesztenek, azonban számos digitális bölcsészeti tematikájú projekt is kihasználja a szoftverben rejlő lehetőségeket. Az Omeke az amerikai Corporation for Digital Scholarship, a Roy Rosenzweig Center for History and New Media és a George Mason Egyetem közös projektje, melyet több szervezet is támogat. Számos más projektet gondoznak, ilyen például a hazánkban is széles körben ismert és elterjedt Zotero hivatkozáskezelő szoftver fejlesztése.

Maga az Omeke szó szuahéli eredetű, jelentése: megjelenít, elrendez, elterjeszt, kicsomagol. A projekt támogatói között szerepel többek között a Library of Congress, a Getty Foundation és az Institute of Museum and Library Services. A projekt 2007-es indulásakor még kevés lehetőség állt a múzeumok, könyvtárak és levéltárak rendelkezésére gyűjteményeik interneten való közzétételére. Weboldala természetesen már akkoriban is volt az intézményeknek, de a szabványos tartalomszolgáltatás feltételei kevésbé voltak adottak.⁶

A projekt résztvevői célul tűzték ki egy ingyenes, hivatalos irányelvekre épülő és szabványos metaadatokat tartalmazó szoftver készítését, ami a

blogokhoz hasonlóan CMS (Content Management System) alapú. Az így létrejött Omeke szoftver könnyen használható adminisztrációs felületével egyesíti a weboldal-üzemeltetés, a gyűjteményszervezés és az archiválás funkcióit. A különféle bővítményekben rejlő lehetőségek kihasználásával további hasznos funkciók építhetők be.

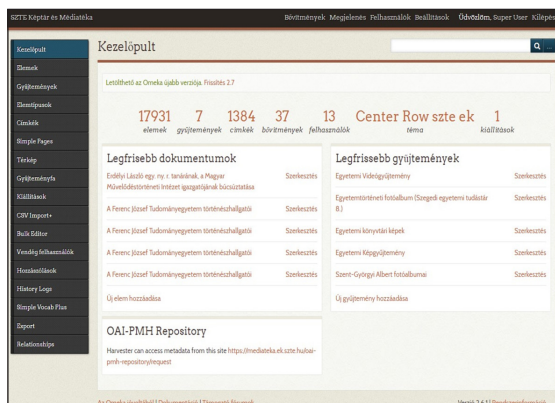
A szoftver első verziója 2008-ban jelent meg, és hamar az egyik vezető web-publikációs platform lett az amerikai közgyűjtemények körében. Felismerve, hogy nem minden intézménynek van erőforrása/kapacitása saját szervert üzemeltetni, 2010-ben elindították az *Omeke.net*⁷ tárhelyszolgáltatást, majd ugyanabban az évben a Library of Congress, elismerve az Omeke könyvtár- és információtudomány számára nyújtott potenciális lehetőségeit, két éves támogatást nyújtott a szoftver további fejlesztésére és a fejlesztői közösség megerősítésére.

A különböző partnerségi szerződéseknek köszönhetően a projekt finanszírozása és fejlesztése egyenletes ütemben zajlik. Folyamatosan jelennek meg az újabb bővítmények, felhasználói és fejlesztői dokumentációk. A 2012-es évtől bárki elkészítheti a saját nyelvének megfelelő fordítást a Transifex felületén⁸ keresztül. Regisztrálás és a megfelelő projekthez való csatlakozás után online szerkeszthetőek és letölthetőek a nyelvi fájlok. Az SZTE Klebelsberg Könyvtár munkatársainak segítségével elkészült több bővítmény és az alrendszer nagy részének magyar fordítása, amely elérhető a fent említett oldalon, és hivatalosan is bekerült az Omeke Classic 2.7-es verziójába. A folyamatos fejlesztések eredményeként 2017 novemberétől az Omeke Classic mellett elérhetővé vált a nagyobb intézményi felhasználók igényeit is kielégítő Omeke S szoftver. Ennek segítségével egy központi telepítés alatt akár több önálló oldal is működhet. A két szoftverváltozat megléte miatt szükséges leszögeznünk, hogy a tanulmány további részében előforduló „Omeke” név alatt mindig az Omeke Classic szoftverváltozatot értjük, hacsak nem hangsúlyozzuk külön, hogy az Omeke S verzióról van szó.

Technikai háttér, praktikus tudnivalók

A szoftver nemcsak használatában hasonlít az elterjedt CMS rendszerekéhez, hanem rendszerkövetelménye is hasonló, így a legtöbb hazai tárhelyszolgáltatónál előfizethető tárhelyre telepíthető, valamint saját szerveren való használata is viszonylag egyszerűen megoldható. Az Omeke működéséhez szükséges környezet: Linux operációs rendszer, Apache HTTP

szerver, MySQL adatbázis-kezelő, PHP szkriptnyelv és ImageMagick képszerkesztő.⁹ Kezelőfelülete hasonlít az elterjedt tartalomkezelő rendszerekhez (pl. WordPress), így viszonylag könnyen megtanulható a kezelése. Az Omeka nemcsak felhasználói¹⁰, de fejlesztői¹¹ szempontból is jól dokumentált, valamint aktív felhasználói közösséggel rendelkezik a hivatalos fórumon.¹² Mindezek nagyban megkönnyítik és meggyorsítják a rendszer megismerését, adaptálását.

1. ábra

Az Omeka Classic adminisztrátori felülete
 Forrás: SZTE Klebelsberg Könyvtár Képtár és
 Médiatéka – <https://mediateka.ek.szte.hu>

Adatszerkezet

A rendszer összesen 16 elem típust tartalmaz: szöveg, mozgóképek, oral history, hang, kép, weboldal, esemény, e-mail, tanterv, hiperlink, személy, interaktív forrás, adathalmaz, tárgy, szolgáltatás, szoftver. Mindegyik elem típus a szabványos Dublin Core metaadatokkal írható le, az aktuális típushoz tartozó megfelelő mezők kitöltésével. A Dublin Core a következő 15 metaadatot használja: cím, téma, kiadó, dátum, típus, formátum, azonosító, létrehozó, forrás, nyelv, jogok, tartalmi leírás, közreműködő, kapcsolat, tér-idő vonatkozás.¹³ Abban az esetben, ha a leíráshoz nem elég az alapértelmezett 15 elem, a *Dublin Core Extended*¹⁴ bővítmény elérhetővé teszi a többi Dublin Core metaadat mezőt is (pl. létrehozás dátuma). A részletes Dublin Core elemkészlet megtalálható a Dublin Core™ Metadata Initiative honlapján.¹⁵

Rekordok feltöltése

Egy rekord feltöltési folyamata többlépcsős: első lépés a metaadatmezők kitöltése, majd következik az elem típusának meghatározása. Ezután lehet feltölteni a rekordhoz tartozó fájlokat. A következő lépésben

címkék (*tags*) hozzáadására van lehetőség, ennek segítségével tovább pontosítható a leírandó elem. Az itt megadott címkékből automatikusan generálódó címkefelhő a böngészőnézeteknél jelenik meg. A szerkesztési űrlap legvégén a telepített bővítmények nyújtotta többletszolgáltatások érhetőek el, ilyen például a helyszín térképen való megjelölése. Lehetőség van tömeges adatfeltöltésre is *CSV Import+* bővítmény segítségével, mely nemcsak metaadatokat és fájlokat, hanem egyéb adatalemeket, pl. geokódokat is tud importálni. Többféle CSV struktúra áll rendelkezésre, így akár egy rekordhoz több fájl is betölthető egyszerre; utólagos nagy tömegű módosítás is végrehajtható, illetve az egész betöltés vissza is vonható.

Felhasználói típusok

A felhasználói típusok tárgyalása előtt a hozzáférési szintekkel érdemes megismerkednünk: a rendszer kétféle hozzáférési szintet kezel, egy elem nyilvános, vagy privát lehet. A felhasználó-kezelés tekintetében széleskörű lehetőségek állnak rendelkezésre. A négy felhasználtípus egyike a köztes lehetőségeket biztosító „researcher” felhasználó, aki megtekintheti a nyilvános és zárt tartalmakat is, de semmilyen módon nem tudja azokat módosítani. Ebben az esetben vagy megengedjük felhasználóinknak, hogy regisztráljanak oldalunkra (ahol adminisztrátori jóváhagyás után a kutatók hozzáférést kaphatnak a gyűjtemény azon elemeihez is, amelyeket nem feltétlenül szeretnénk nyilvánossá tenni), vagy mi osztunk ki számukra ilyen jogosultságokat.

A „super” elnevezésű felhasználó a legmagasabb szintű jogosultság, mellyel a rekordok létrehozása, szerkesztése és törlése mellett az oldal általános beállításaihoz, megjelenéséhez, a bővítmények konfigurációjához és a felhasználók kezeléséhez férhetünk hozzá. Az „admin” szint képes új elemek feltöltésére, illetve a már meglévő elemek szerkesztésére, törlésére. A „contributor” felhasználó ugyan tud új elemet feltölteni, azonban ezek csak ellenőrzés után válnak nyilvánossá. Ez a felhasználtípus bevonható a felhasználók általi gyűjteménygyarapítás folyamatába, ezzel is kiszolgálva a crowdsourcing (közösségi közreműködés) típusú kezdeményezéseket. A megfelelő működéshez szükséges a *Contribution*¹⁶ bővítmény telepítése is.

A *Guest User*¹⁷ bővítmény segítségével megadható egy ötödik típus, az úgynevezett „guest” felhasználó, amely más – mint például a hozzászólást lehetővé tévő *Commenting*¹⁸ – bővítmények működéséhez

szükséges. Talán ez a megoldás is szépen rávilágít a szoftver bővítményeken keresztül megvalósított moduláris működésére, amelyről a következőkben részletesebben is olvashatunk.

2. ábra

A betöltött elemek az adminisztrátori felületen
 Forrás: SZTE Klebelsberg Könyvtár Képtár és
 Médiatéka – <https://mediateka.ek.szte.hu>

A szoftverben rejlő lehetőségek: nemzetközi és magyar példák

A sokrétű tartalomszolgáltatási funkcionalitásnak köszönhetően a rendszer teljeskörűen testre szabható, a szolgáltató intézmények igényei szerint. Az interneten elérhető sablonok,¹⁹ de ezek mellett szabadon elkészíthető az adott intézmény arculatához illeszkedő megjelenés is. A rendelkezésre álló bővítmények funkcionalitása igen szerteágazó: segítségükkel a gyűjtemény elemei akár térképen is megjeleníthetők, vagy akár különféle tematikus virtuális kiállítások készíthetők belőlük. A legfontosabb bővítmények használatát kipróbált, illetve elképzelt példákon keresztül mutatjuk be.

Az egyik tipikus felhasználási módot jelenti, amikor egy időszaki kiállításhoz párhuzamosan elkészül egy, a kiállítást virtuálisan is bemutató weboldal, amely a kiállítás bezárása után is elérhető marad, megteremtve ezzel egyfajta digitális kiállítási katalógust. Például ebbe a kategóriába tartozik a kanadai Ryerson Egyetem *Remembering the Real Winnie* című kiállításának oldala²⁰, ahol megtekinthetők a digitalizált kiállítási tárgyak és fotók. Maga a kiállítás 2014. november 5. és december 7. között volt látogatható, de weboldala segítségével bárki számára elérhető a mai napig.

Az alaprendszerhez kapcsolódó, szintén ingyenes *Omeka Everywhere*²¹ elnevezésű, mobilalkalmazás- alapú keretrendszer lehetővé teszi az Omeka rendszert használó közgyűjtemények számára, hogy

mobileszközök segítségével interaktív kiállításokat hozzanak létre. Ily módon a látogatók egy tárlaton végigsétálva, az alkalmazást használva saját telefonjaikra menthetik a számukra leginkább tetsző kiállítási tárgyakat, alkotásokat, és egyúttal a közösségi médiában is megoszthatják azokat.

Mivel a rendszer képes többféle felhasználótípus kezelésére, alkalmas közösségi közreműködés alapú projektek megvalósítására is, melynek egyik kiváló példája a *The September 11 Digital Archive*.²² A crowdsourcing funkciók segítségével a felhasználók is bevonhatóak a feldolgozás folyamatába közreműködések és hozzászólások formájában. A crowdsourcing egyfajta önkéntességen alapuló kiszervezett munkavégzés, mely a különböző memória-intézményeknek nyújt lehetőséget a célközönséggel való élő kapcsolat kiépítésére.²³ Különösen hasznos és széles körben használt lehetőséget jelent a helytörténeti jellegű anyagok felkutatására és feldolgozására, többek között emiatt is tartjuk alkalmasnak a szoftvert a közművelődési könyvtárak ilyen jellegű projektjeinek támogatására.

A programot világszerte több ezer intézmény használja digitális tartalmainak szolgáltatására²⁴, ezek között rengeteg helytörténeti jellegű található. Ilyen például a *Cleveland Historical*²⁵ oldal, amely a város jelentős személyeit, helyeit és eseményeit mutatja be képeken és részletes leírásokon keresztül, mindezeket térképen is ábrázolva.

Az *EHRI Documents*²⁶ a *European Holocaust Research Infrastructure* projekt részeként működő *EHRI Document Blogon*²⁷ megjelenő tartalmak adatbázisa. A Wordpress alapú blog egyes bejegyzéseihez az adatbázisban tárolt dokumentumokat és az Omeka Neatline bővítmény segítségével elkészített adatvizualizációkat kötik be. Az EHRI célja összegyűjteni minden, holokauszthoz kapcsolódó írott és képi anyagot, ezért lehetőséget biztosítanak a felhasználóknak (ellenőrzött körülmények között) saját blog-bejegyzés létrehozására.²⁸ A projektet az Európai Bizottság támogatja az *FP7* és a *Horizont 2020* program keretében.

A külföldi példák után a magyar Omeka-alapú szolgáltatásokat is bemutatjuk, – tudomásunk szerint jelen pillanatban hazánkban ezek a telepítések léteznek. Nagyszerű hazai példa a helytörténeti jellegű gyűjteményre a *Salgótarjáni Értéktár*, amelyet a Balassi Bálint Megyei Könyvtár épít. Itt őrzik és adják közre a településhez köthető szöveges és képi anyagokat, melynek összegyűjtésében a lakosok segítségére is számítanak. A *Magyar Shakespeare Archivum*²⁹ cél-

ja Shakespeare műveinek angol és magyar nyelvű szöveges, színházi és filmes változatainak gyűjtése, emellett egyfajta eligazító portál szerepet is szeretne betölteni az interneten található műveket tartalmazó adatbázisokhoz. (Jelenleg a *Sok hűhó semmiért* és a *Macbeth* különböző változatai találhatóak meg az oldalon.)

A *Magyar Fotóirodalmi Adatbázis (MAFIA)*³⁰ a magyar nyelvű fotókkal illusztrált szépirodalmi könyvek gyűjteménye, amely a francia *PHLIT* adatbázis³¹ mintájára készült. Az adatgyűjtés a Petőfi Irodalmi Múzeum Könyvtára és az SZTE Klebelsberg Könyvtár kötetein alapult. A több, mint 27 ezer átnézett kiadvány között 400 darab fotóval illusztrált könyvet azonosítottak, ezekből 250 került be az adatbázisba. A *Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár*³² a digitalizált anyagait szintén Omeka rendszeren keresztül teszi elérhetővé a nagyközönség számára. A csaknem 10 ezer rekordot tartalmazó adatbázisban fényképek és tárgyfotók mellett könyvek és levéltári iratok is megtalálhatóak.

Az <1956> *Digitális Gyűjtemény*³³ az OSA Archívum³⁴ készítette. Az adatbázisban rádióközvetítések, tanúvallomások hangfelvételei, filmfelvételek, gépelt jelentések és beszámolók, illetve a Fortepanról átemelt több mint 900 fotó található. A gyűjtemény népszerűsítésére és használatának ösztönzésére 2016-ban két pályázatot is szerveztek, melynek anyagai szintén elérhetőek az adatbázisban.

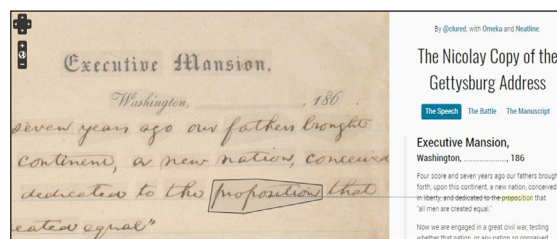
Az *SZTE Képtár és Médiatéka*³⁵ az SZTE Klebelsberg Könyvtár kép-, illetve egyéb médiaanyagainak központi digitális tároló- és kiállítóhelye. Az egyetemtörténeti jelentőségű fotók és videók mellett megtalálható a gyűjteményben *Shvoy Károly* altábornagy teljes fotóalbum-hagyatéka, melyben az I. világháborús frontokon készült fotók, illetve utazási témájú képei is elérhetőek.

A fenti példák jól illusztrálják, hogy az Omeka akár egy helytörténeti jellegű, holisztikus szemléletű, portálszerű gyűjtemény- és szolgáltatásépítés során is kiváló társunk lehet. Alkalmos szövegek, képek, audio- és videó-anyagok és szinte minden egyéb tartalomtípus felhasználóbarát kezelésére.

További lehetőségek bővítmények használatán keresztül

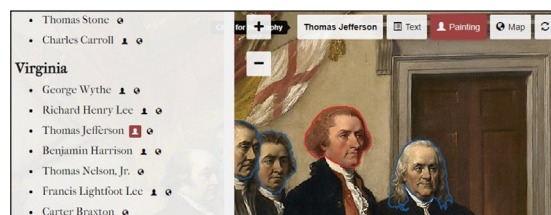
Már az eddigiekben is említettünk néhány bővítményt, a következőkben a hivatalos oldalon található több, mint 90 bővítmény³⁶ közül mutatjuk be a legfontosabbakat.

A *Neatline*³⁷ egy olyan kiállításszerkesztő bővítmény-csomag, amelynek segítségével a gyűjtemény elemeit felhasználva interaktív térképeket, képmegjelöléseket és idővonalas ábrázolásokat³⁸ lehet készíteni. Lehetőség van a szöveges dokumentumokban az egyes bekezdésekhez, mondatokhoz és szavakhoz kommentárokat fűzni, ami használható például egy kéziratos szöveg és a hozzá készült átirat esetében.³⁹ A képeken szabad rajzolással megjelölhetünk dolgokat, amelyek összekapcsolhatóak a gyűjtemény egyes elemeivel.⁴⁰

3. ábra

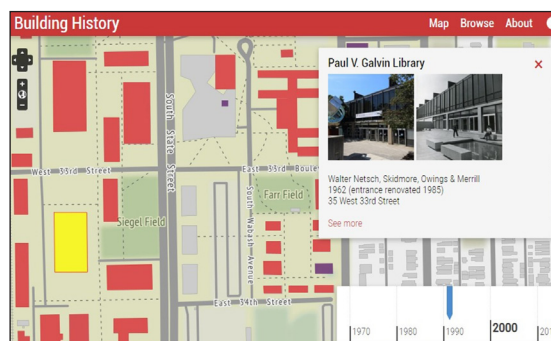
A Gettysburgi beszéd átirata Neatline használatával
Forrás: <http://neatline.dclure.org/neatline/show/gettysburg-address>

4. ábra

A festményen szereplők megjelenítése a Neatline alkalmazásával

Forrás: <http://neatline.dclure.org/neatline/show/declaration-of-independence>

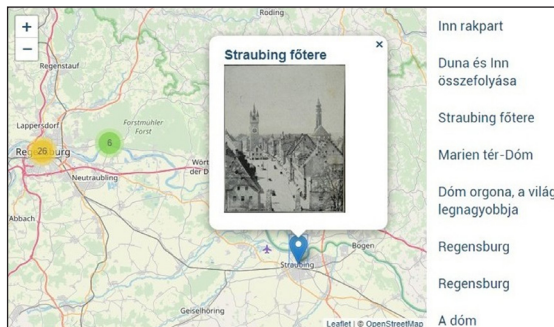

5. ábra

Chicago épületei térképen, idővonallal, a Neatline bővítmény alkalmazásával

Forrás: <http://buildinghistory.iit.edu/#records/16>

Az OpenStreetMap alapú *Geolocation*⁴¹ bővítmény jól használható az egyes elemek térképen való ábrázolására. Ez esetben nem szükséges külön kiállítás készítése, ugyanis a bővítmény hozzákapcsol a feltöltő űrlaphoz egy térképes szerkesztő felületet, ahol megadhatjuk a pontos helyet. Az összefoglaló térképes nézetben konfigurálható, hogy megjelenjen az összes térképen ábrázolt rekord, vagy csak a megadott gyűjteményhez, címkéhez tartozó rekordok.

6. ábra

Térképes böngésző nézet
a *Geolocation* bővítménnyel

Forrás:

<https://mediateka.ek.szte.hu/geolocation/map/browse>

Az *Exhibit Builder*⁴² bővítménnyel több aloldalt tartalmazó virtuális kiállítást tudunk létrehozni, melynek akár a főoldaltól eltérő egyedi megjelenést is készíthetünk. Az *Exhibit Image Annotation*⁴³ ezen belül a képen szereplő dolgok, személyek megjelölésére (tagelésére) alkalmas, modern eszközt nyújtva ezzel a képi információk magas színvonalú feldolgozásához.

7. ábra

Személyek megjelölése az *Exhibit Image Annotation* bővítménnyel

Forrás:

https://mediateka.ek.szte.hu/exhibits/show/egy/egy_kepek

A *Simple Pages*⁴⁴ lehetővé teszi a nyilvános felületen megjelenő, egyszerű szöveges (pl. bemutatkozó) oldalak létrehozását. Vizuális és HTML szerkesztő felület is elérhető hozzá, és az itt szerkesztett oldalakhoz beszúrhatóak az adatbázis elemei, kiállításai, egyéb fájlok és shortcode-ok is. Az Omeke 2.2-es verziójától kezdve néhány bővítmény (pl. *Simple Pages*, *Exhibit Builder*) támogatja az ún. shortcode-okat. Segítségével kiválasztható, hogy mely címkék vagy gyűjtemények elemei jelenjenek meg az adott oldalon. A következő shortcode például azt a tíz elemet mutatja cím szerinti növekvő sorrendben, ahol a gyűjtemény ID=5 és a címke 'kosárlabda': [items num=10 collection=5 tags=basketball sort=„Dublin Core,Title” order=a], tulajdonképpen egy egyszerű keresési lekérdezést tudunk így beilleszteni és megjeleníteni.

Az alapértelmezettek mellett az egyes bővítményeknek is lehet saját shortcode készlete. Ilyen például a *Geolocation* bővítmény, ahol a fenti példához hasonló paraméterek alapján tudjuk szűrni a térképen megjelenő elemeket, illetve segítségével finomhangolhatjuk a térkép különféle méretarányait (pl.: [geolocation lat=42 lon=117 zoom=7 type=hybrid collection=5 tags=baseball height=500px width=500px]). További lehetőséget nyújt a *Shortcode Carousel*⁴⁵ bővítmény, melynek segítségével automatikusan mozgó módon, galériszerűen listázhatóak ki az elemek, mint például a legfrissebb feltöltések ([recent_carousel autoscroll=true interval=700 showtitles=true]).

Az *Admin Images*⁴⁶ az adminisztrátori felületen lehetővé teszi olyan képek feltöltését is, amelyek nem tartoznak egyetlen elemhez sem. Ezek az önálló képek (pl. logók vagy más illusztrációk) szabadon bekötethetők a virtuális kiállításokhoz és egyéb oldalakhoz. Folytatva a bővítmények felsorolászerű bemutatását, a *Social Bookmarking*⁴⁷ minden elemhez megosztás gombokat társít (pl. Facebook, Twitter) a nyilvános felületeken, míg a *SimpleContactForm*⁴⁸ regisztráció nélküli üzenetküldésre használható. A hierarchikus gyűjteményépítés a *Collection Tree*⁴⁹ bővítmény segítségével lehetséges, míg a *PDF Embed*⁵⁰ bővítmény a PDF fájlok beágyazására szolgál.

A fentiekben volt már szó néhány crowdsourcing megoldásról (ld. Commenting, Contribution). A *Scripto*⁵¹ ezek sorába illeszkedik; segítségével szövegátiratok készülhetnek az egyes elemekhez. A bővítmény a MediaWiki szoftvert használva az adminisztrátori és a publikus oldalra is egy funkcióban gazdag felületet ad, melyen regisztráció után az egyes felhasználók elkészíthetik az átiratukat, javíthatóak

az esetleges hibák, és adminisztrátori jóváhagyásra is van lehetőség. A felület mutatja az egyes átiratok készültségi fokát is.

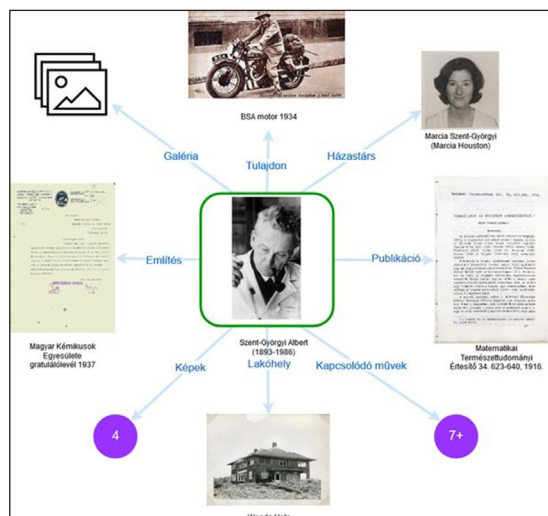
8. ábra

Átirat készítése a Scripto bővítménnyel
 Forrás: <http://diyhistory.lib.uiowa.edu/transcribe/5098/159095>

A feldolgozó munkát megkönnyítendő és egységesítendő, a *Simple Vocab Plus*⁵² bővítmény segítségével automatikus kiegészítés (autocomplete) funkciót ellátó tárgyszólistát tudunk készíteni a kiválasztott Dublin Core metaadatmezőkhöz. Így például a többször előforduló tárgyszavakat nem kell egyesével begépelni, és a tartalmi feltárás is sokkal egységesebb lesz. Természetesen a különböző adatbázisok közötti szabványos kapcsolat és átjárhatóság megteremtésére létrejött OAI-PMH protokollt is ismeri az Omeka. Ezt a funkciót a következő két bővítmény segítségével lehet megvalósítani: az *OAI-PMH Repository*⁵³ bővítménnyel exportálhatók a Dublin Core metaadatok, míg az *OAI-PMH Harvester*⁵⁴ bővítmény a másik irányt biztosítja; segítségével importálhatóak az adatok a saját rendszerünkbe a különböző OAI-PMH kompatibilis adatszolgáltatóktól.

Már-már a szemantikus megoldásokra hasonlítva, az *AvantRelationships*⁵⁵ bővítmény segítségével kapcsolati hálót hozhatunk létre az egyes elemek között. Egy rekord megtekintésekor a bővítmény megmutatja az adatbázisban található többi, definiált kapcsolódó elemet. A kapcsolati típusok a különböző igényeknek megfelelően szerkeszthetők. A kapcsolat lehet egy- vagy kétirányú, illetve lehetnek közvetett kapcsolatok is.⁵⁶

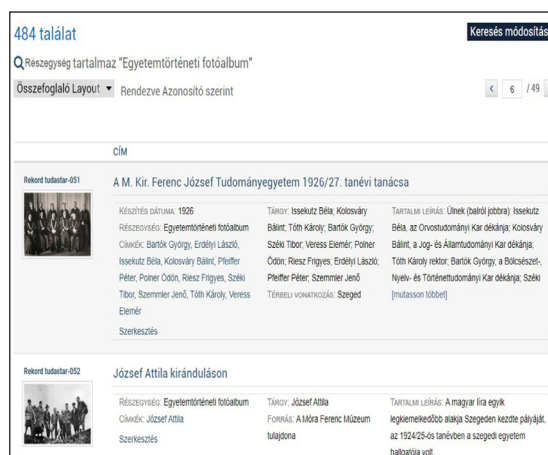
Az *AvantSearch*⁵⁷ bővítmény kiterjedt keresési és találati lista megjelenítési lehetőségeket nyújt, teljes mértékben felülírva az Omeka beépített keresőjének funkcióit a nyilvános felületen. Tartalmaz egy összetett és egy egyszerű keresőt, illetve négyféle

9. ábra

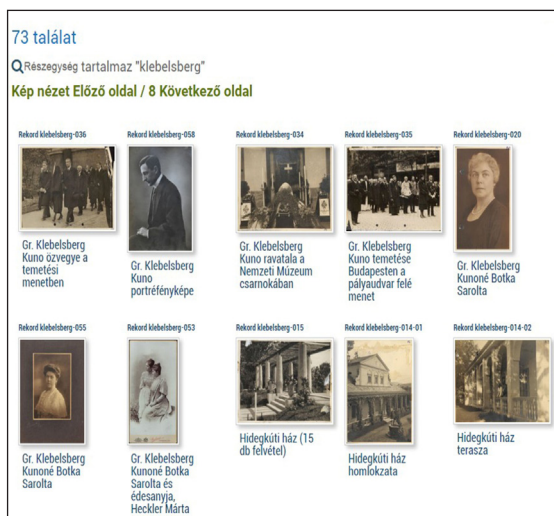
Kapcsolati háló megjelenítése AvantRelationships bővítménnyel
 Forrás: SZTE Klebelsberg Könyvtár által készített látványtervek

találatilista-nézetet. Ha az AvantRelationships bővítmény is használatban van, akkor egy plusz ötödik nézet is elérhető, amely a találatok mellett a hozzájuk kapcsolódó elemeket is megjeleníti. A táblázatos és a képes megjelenítő nézetben egy-egy nézőkép (thumbnail) mutatja az elemhez tartozó képet. A beépített *lightbox* megjelenítő funkciónak köszönhetően erre a kis képre kattintva felugrik a kép nagyobb változata, a képek között nyilak segítségével lehet navigálni.

10. ábra

AvantSearch találati lista, táblázatnézetben
 Forrás: <https://bit.ly/3aZqHiu>

11. ábra

AvantiSearch találati lista, képnézetben

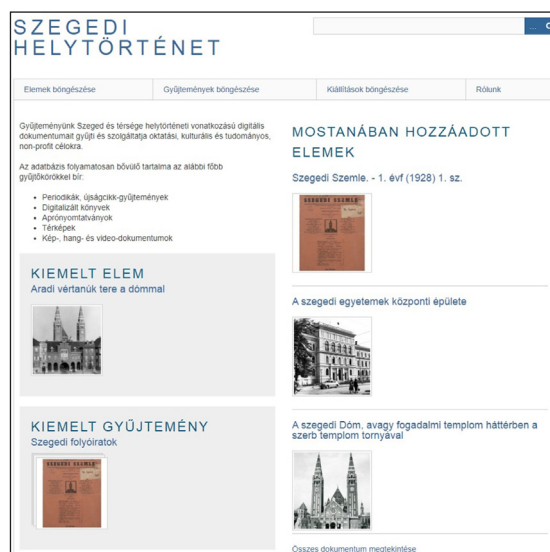
Forrás: <https://bit.ly/3lmcyjZ>

Az összetett kereső űrlapon megadható, hogy melyik Dublin Core mezőben szeretnénk keresni, hány darab találatot szeretnénk egy oldalon látni, illetve milyen nézetben jelenítse meg a találatokat. Lehet keresni címkék és kulcsszavak szerint is. A legnagyobb hátránya az Omeka beépített keresőjével szemben, hogy AvantiSearch nem ad lehetőséget gyűjtemény szerinti keresésre. (Remélhetőleg ezt a hiányosságot hamarosan kiküszöbölik a fejlesztők.) Az AvantiSearch egyelőre sajnos nem képes teljes szövegű keresésre, így leginkább a képi anyagokat tartalmazó adatbázisok estében jelent jó megoldást a metaadatok visszakeresésére.

Az alap Omeka szoftver összetett keresője szintén csak a metaadatokban képes keresni. A full-text keresés működéséhez további bővítmények telepítésére van szükség. Az egyik ilyen bővítmény a *PDF Text*⁵⁸, mely létrehoz egy új „Szöveg” nevű mezőt a fájlok metaadatait tartalmazó adatbázisban, ahova lementi a PDF-ek teljes szövegét. Így már az Omeka beépített egyszerű keresője is alkalmazható teljes szövegű visszakeresésre, azonban ha az összetett keresőben is szeretnénk ezt a funkciót használni, akkor szükség van egy kiegészítő külső keresőmotor telepítésére. Az Omeka hivatalos oldalán két ilyet említenek, az egyik az Elasticsearch,⁵⁹ a másik a Solr.⁶⁰

Digitális gyűjteményépítés egy elképzelt példa alapján

A következőkben – mintegy esettanulmány jelleggel, képernyőképeken keresztül – egy Omeka alapú helytörténeti adatbázist mutatunk be. Az ilyen módon elképzelt archívum tartalmaz képeket, hang- és videóanyagokat, illetve szöveges dokumentumokat is, ahogyan az általában megszokott az ilyen típusú szolgáltatások esetében. Találhatóak benne korabeli fotók, képeslapok, hírlapok, helyi újságok, orál history jellegű hanganyagok. (Természetesen a korábban bemutatott alapfunkciók és bővítmények által biztosított lehetőségek kihasználásával.)

12. ábra

Az adatbázis nyitóoldala

Forrás: SZTE Klebsberg Könyvtár által készített látványtervek

Elemek böngészése	Gyűjtemények böngészése
<ul style="list-style-type: none"> • Helytörténeti fotók • Helytörténeti Képeslapgyűjtemény • Szegedi folyóiratok <ul style="list-style-type: none"> ◦ Alföldi méhészet : a Szegedvidéki Méhész-Egyesület hivatalos lapja ◦ Szegedi Szemle : városfejlesztési hetilap • Térképgyűjtemény 	

13. ábra

Gyűjtemények böngészése

Forrás: SZTE Klebelsberg Könyvtár által készített látványtervek

14. ábra

Beágyazott PDF rekordnézetben

Forrás: SZTE Klebelsberg Könyvtár által készített látványtervek

Beszélgetés Mészöly Gedeonnal

Cím
Beszélgetés Mészöly Gedeonnal

Riporter
Kis Géza

Interjú alany
Mészöly Gedeon

Helyszín
Szeged

Fájlok

▶ 0:00 / 2:20

15. ábra

Hangfelvétel megjelenése rekordnézetben

Forrás: SZTE Klebelsberg Könyvtár által készített látványtervek

Az Egyetemi Könyvtár a Dugonics téri épületben

Cím
Az Egyetemi Könyvtár a Dugonics téri épületben

Dátum
1999. február 13.

Fájlok

▶ 0:01 / 0:13

16. ábra

Videofelvétel megjelenése rekordnézetben

Forrás: SZTE Klebelsberg Könyvtár által készített látványtervek

Helytörténeti Képeslapgyűjtemény

Gyűjtemény elemei

Aradi vértanúk tere a dómmal
1950-es évek

A szegedi Dóm, avagy fogadalmi templom háttérben a szerb templom tornyával
1970-es évek első fele

A szegedi egyetemek központi épülete

17. ábra

Képeslapok galériaszerű megjelenítése

Forrás: SZTE Klebelsberg Könyvtár által készített látványtervek

Összegzés

A bemutatott magyar és nemzetközi példák segítségével, illetve az alapszoftver, továbbá a bővítmények funkcionalitásának prezentálása mellett az utolsó szakaszban elképzelt koncepciót keresztül mind a szoftver által biztosított széleskörű lehetőségeket szerettük volna bemutatni. Azt reméljük, hogy átfogó képet sikerült nyújtani arról, hogy az Omeka jól használható a lokális közösségek igényeinek kiszolgálására a helytörténeti jellegű anyagok gyűjtésében, feldolgozásában és szolgáltatásában (legyenek azok korabeli fotók, képeslapok, újságok, térképek, naplók, visszaemlékezések, gyászjelentések vagy bármilyen digitalizált dokumentumtípus). Ez az ingyenes programcsomag talán segíthet választ adni arra a vákuumhelyzetre, amely tapasztalataink szerint mostanában jellemzi az ilyen típusú projekteket. Az Omeka-t egy korábbi tanulmányban „könnyűsúlyú (lightweight)” megoldásként jellemezték⁶¹, amely megállapítás abszolút helytálló, jól meghatározza a szoftver helyét és potenciális felhasználási körét: több tizezer tételes, főként szöveges alapú tudományos repozitóriumeépítésre nem a legjobb megoldás feltétlenül, de főként vizuális elemeket tartalmazó gyűjtemények építésére (pl. az SZTE Képtár és Médiatéka jelenleg 19 000 rekordot számlál) alkalmasabbnak tűnik a klasszikus repozitóriumszoftvereknél (DSpace, EPrints). Az Omeka helyi, saját intézményi fenntartású maradó megoldást ad, ugyanakkor az OAI-PMH kompatibilitáson keresztül természetesen nyitva hagyja az országos aggregáló szolgáltatásokhoz való kapcsolódás lehetőségét. A szoftver képességei mellett a modernebb architektúráis felépítés és a testre szabható, felhasználóbarát dizájn (pl. többféle böngészőnézet, reszponzivitás) miatt is alkalmas lehet az olyan, lassan évtizedes korú megoldások kiváltására, mint amilyen a közkönyvtárak körében igen elterjedt JaDoX. A könyvtárhasználók körében egyre inkább alapvető elvárássá válik, hogy a helyi kötődésű tartalmak digitalizált, online hozzáférhető állományait is a napjainkban bevett, az interneten széles körben használt, megszokott, modern megoldások segítségével tudják használni. Minderre optimális megoldást nyújthat a tanulmányban bemutatott Omeka szoftvercsomag.

Jegyzetek és irodalmi hivatkozások

1. SIRHÁN Bálint. Repozitóriumeépítés: Válasszuk az Omeka open source rendszert! == Tudományos és Műszaki Tájéko-

ztatás. 64. (2017) 12., p. 619-622. ISSN 1586-2984. Hozzáférhető: <http://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/1598/10361> [Megtekintve: 2020.07.22.]

2. NAGY Dóra – NAGY Gyula. Haladó funkciók és innovatív fejlesztések az EPrints és Omeka szoftverek körében. == Workshop 2019. Budapest: HUNGARNET Egyesület, [2019]. p. 121-130. ISBN 9786150072609. Hozzáférhető: <https://doi.org/10.31915/NWS.2019.16> [Megtekintve: 2020.07.23.] Letölthető az MTAK REAL repozitóriumból is: <http://real.mtak.hu/104947/>
3. NAGY Gyula – NAGY Dóra – SÁNDOR Ákos. Tömeges adatkonverzió és rugalmas export-import lehetőségek az EPrints, OJS és Omeka szoftverek körében. == Workshop 2019. Budapest: HUNGARNET Egyesület, [2019]. p. 131-140. ISBN 9786150072609. Hozzáférhető: <https://doi.org/10.31915/NWS.2019.16> [Megtekintve: 2020.07.23.] Letölthető az MTAK REAL repozitóriumból is: <http://real.mtak.hu/104947/>
4. SZEPESI Judit. Digitalizálás a Németh László Városi Könyvtárban. == Tudományos és Műszaki Tájékoztatás. 53. (2006) 7-8., p. 349-353. ISSN 1586-2984. Hozzáférhető: http://tmt-archive.omikk.bme.hu/show_news.html?id=4467&issue_id=474.html [Megtekintve: 2020.07.22.]
5. TÍMÁR Ferenc Illés. e-Könyvtár Szentés: Digitális helytörténeti gyűjtemény építése JaDoX elektronikus dokumentumkezelő rendszerben. [Diplomadolgozat.] [Szeged], Szegedi Tudományegyetem, 2013. Csak nyilvántartásba vett egyetemi IP-kről nyitható meg: <http://diploma.bibl.u-szeged.hu/47310> [Megtekintve: 2020.07.22.]
6. Omeka project == Omeka.org [online]. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/about/project> [Megtekintve: 2020.07.22.]
7. Omeka.net [online]. Vienna, Virginia: Corporation for Digital Scholarship, cop. 2020. Hozzáférhető: <https://www.omeka.net/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
8. [Omeka Classic fordítások]. == Transifex [online]. Walnut, CA, USA : Marousi, Attiki, Greece, Transifex, cop. 2020. Hozzáférhető: <https://www.transifex.com/omeka/omeka> [Megtekintve: 2020.07.22.]
9. Systems requirements == Omeka classic user manual [online]. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: https://omeka.org/classic/docs/Installation/System_Requirements [Megtekintve: 2020.07.22.]

10. Omeka classic user manual [elektronikus dok.]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/docs> [Megtekintve: 2020.07.22.]
11. Omeka Classic developer documentation [elektronikus dok.]. [Fairfax, Virginia]: Roy Rosenzweig Center for History and New Media Revision, cop. 2012-2018. Hozzáférhető: <https://omeka.readthedocs.io/en/latest> [Megtekintve: 2020.07.22.]
12. Omeka Classic [online fórum]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://forum.omeka.org/c/omeka-classic> [Megtekintve: 2020.07.22.]
13. A Dublin Core [elektronikus dok.]. == A Magyar Elektronikus Könyvtár honlapja [online]. Irattár oldal. Budapest : OSZK, cop. 2003-2020. Hozzáférhető: <http://mek.oszk.hu/html/irattar/dc.htm> [Megtekintve: 2020.07.22.]
14. Dublin Core Extended [elektronikus dok.]. == Omeka Classic [online]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University, cop. 2007-2013, 2014. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/DublinCoreExtended/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
15. DCMI Metadata Terms. Creator DCMI Usage Board. == Dublin Core Metadata Initiative [online]. [S. I.]: DCMI, date issued: 2020.01.20. Hozzáférhető: <https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dcmi-terms/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
16. Contribution [szoftver]. == Omeka.org [online]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/Contribution/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
17. Guest User [szoftver]. == Omeka.org [online]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/GuestUser/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
18. Commenting [szoftver]. == Omeka.org [online]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/Commenting/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
19. Themes. == Omeka.org [online]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/themes> [Megtekintve: 2020.07.22.]
20. Remembering the Real Winnie [elektronikus dok.]: The World's Most Famous Bear Turns 100. Toronto: Ryerson University Library and Archives, [2014]. Hozzáférhető: <http://therealwinnie.ryerson.ca/collection/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
21. Omeka Everywhere [szoftver]. [Fairfax, Virginia]: Roy Rosenzweig Center for History, New Media, Ideum, The University of Connecticut's Digital Media and Design Department, [s. a.]. Hozzáférhető: <https://omeka.org/everywhere/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
22. The September 11 Digital Archive: Saving The Histories of September 11, 2001. Roy Rosenzweig Center for History and New Media and American Social History Project/Center for Media and Learning. Proudly powered by Omeka. Copyright 2002-2020. Hozzáférhető: <https://911digitalarchive.org/about> [Megtekintve: 2020.07.22.]
23. NAGY-SÁNDOR Zsuzsa: Crowdsourcing [elektronikus dok.]: Az olvasó segít. Szeged : [s.n.], 2019. júl. 31. Hozzáférhető: <https://www.slideshare.net/csmke/crowdsourcing-163906681> [Megtekintve: 2020.07.22.]
24. Directory [elektronikus dok.] == Omeka.org [online]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Az Omeka Classic szoftverrel készült digitális tartalmak listája. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/directory/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
25. Cleveland Historical [online]. Cleveland: Center for Public History + Digital Humanities Department of History Cleveland State Univ., cop. 2020. Hozzáférhető: <https://clevelandhistorical.org/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
26. EHRI Documents [adatbázis] == European Holocaust Research Infrastructure project [online]. [S. I.]: EHRI Consortium, [2020]. Hozzáférhető: <https://visualisations.ehri-project.eu/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
27. EHRI Document Blog [online]. [S. I.]: EHRI Consortium, cop. 2015-2020. Hozzáférhető: <https://blog.ehri-project.eu/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
28. How to contribute to the EHRI Document Blog [elektronikus dok. g] == EHRI Document Blog [online]. [S. I.]: EHRI Consortium, cop. 2015-2020. Hozzáférhető: <https://blog.ehri-project.eu/about/contribute/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
29. Magyar Shakespeare Archivum [online]. Az archivumot Almási Zsolt készítette. Béta verzió. [S. I.]: Almási Zsolt, [s. a.] Hozzáférhető: <https://msha.btk.ppke.hu/> [Megtekintve: 2020.07.22.]

30. Magyar Fotóirodalmi Adatbázis [online]. [Budapest]: Emberi Erőforrások Minisztériuma ; [Szeged]: Szegedi Tudományegyetem, Francia Tanszék, [s. a.] Hozzáférhető: <http://fotoirodalom.hu/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
31. PHLIT [online]: Répertoire de la Photolithérature Ancienne et Contemporaine. [Rennes]: CELLAM [etc.], [s.a.] Hozzáférhető: <http://phlit.org/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
32. Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár [online]. Budapest: Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár, 2020. Hozzáférhető: <http://collections.milev.hu/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
33. <1956> Digitális Gyűjtemény [online]. Budapest: OSA Archivum, [s. a.] Hozzáférhető: <http://1956.osaarchivum.org/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
34. OSA [online]: The Vera and Donald Blinken Open Society Archives. Budapest : CEU, [s. a.] Hozzáférhető: <http://www.osaarchivum.org/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
35. SZTE Klebelsberg Könyvtár Képtár és Médiatéka [online]. [Szeged]: Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Kuno Könyvtára, cop. 2019. Hozzáférhető: <https://mediateka.ek.szte.hu/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
36. Plugins == Omeka.org [online]. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Az Omeka-bővítmények listája. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
37. Neatline [online]: Plot Your Course in Space and Time. Charlottesville, VA: Scholars' Lab at the University of Virginia Library, [s. a.]. Omeka-bővítmény weblapja. Hozzáférhető: <https://neatline.org/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
38. Building History [online]. Chicago: IIT Paul V. Galvin Library, [s. a.]. Hozzáférhető: <http://buildinghistory.iit.edu/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
39. The Nicolay Copy of the Gettysburg Address [elektronikus dok.] == Neatline: Plot Your Course in Space and Time. Charlottesville, VA: Scholars' Lab at the University of Virginia Library, August 13 2013. Hozzáférhető: <http://neatline.dclure.org/neatline/show/gettysburg-address> [Megtekintve: 2020.07.22.]
40. The <Digital /> Declaration of Independence [elektronikus dok.] == Neatline: Plot Your Course in Space and Time. Charlottesville, VA: Scholars' Lab at the University of Virginia Library, May 04 2014. Hozzáférhető: <http://neatline.dclure.org/neatline/show/declaration-of-independence> [Megtekintve: 2020.07.22.]
41. Geolocation [szoftver]. == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/Geolocation/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
42. Exhibit Builder [szoftver]. == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/ExhibitBuilder/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
43. Exhibit Image Annotation [szoftver]. == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/ExhibitImageAnnotation/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
44. Simple Pages [szoftver]. == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/SimplePages/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
45. Shortcode Carousel [szoftver]. == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/ShortcodeCarousel/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
46. Admin Images [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/AdminImages/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
47. Social Bookmarking [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/SocialBookmarking/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
48. SimpleContactForm [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/SimpleContactForm/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
49. Collection Tree [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/CollectionTree/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
50. PDF Embed [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. I.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/PDFEmbed/> [Megtekintve: 2020.07.22.]

- Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/PdfEmbed/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
51. Scripto [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/Scripto/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 52. Simple Vocab Plus [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/SimpleVocabPlus/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 53. OAI-PMH Repository [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/OaiPmhRepository/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 54. OAI-PMH Harvester [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/OaipmhHarvester/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 55. AvantRelationships [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/AvantRelationships/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 56. Relationships [elektronikus dok.] == Digital Archive. Southwest Harbor, Maine: Southwest Harbor Public Library, [s. a.] Hozzáférhető: <http://swhplibrary.net/archive/relationships/> [Megtekintve: 2020.07.22.] Az AvantRelationship bővítmenyről ld. a szöveg utolsó mondatát, illetve a linket, amely a <https://github.com/gsoules/AvantRelationships> oldalra visz.
 57. AvantSearch [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/AvantSearch/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 58. PDF Text [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/PdfText/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 59. Elasticsearch [szoftver] == Omeka.org [online]: Omeka Classic. [S. l.]: Corporation for Digital Scholarship, the Roy Rosenzweig Center for History and New Media, George Mason University. Hozzáférhető: <https://omeka.org/classic/plugins/Elasticsearch/> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 60. SolrSearch. == Scholarslab [online]. Charlottesville, VA.: GitHub, Inc., 2020. Hozzáférhető: <https://github.com/scholarslab/SolrSearch> [Megtekintve: 2020.07.22.]
 61. SIRHÁN Bálint. Repozitóriummépítés: válasszuk az Omeka open source rendszert! == Tudományos és Műszaki Tájékoztatás. 64. (2017) 12., p. 619-622. ISSN 1586-2984 Hozzáférhető: <http://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/1598/10361> [Megtekintve: 2020.07.22.]

Beérkezett: 2020. március 24.

Újra elérhető az Arcanum Digitális Tudástár

A Nemzeti Kulturális Alap meghívásos pályázaton keresztül nyújtott támogatásának köszönhetően augusztus 15-étől újra elérhető az Arcanum Digitális Tudástár (ADT).

Az ADT csaknem 30 millió oldalon több mint 2300 újság és folyóirat, lexikon és egyéb kiadvány online elérését teszi lehetővé a felhasználók számára.

Az NKA – a Petőfi Irodalmi Múzeum Digitális Bölcsészeti Központján keresztül – 50 millió forinttal támogatja az ADT teljes tartalmának ingyenes elérését az ország minden jelentősebb közgyűjteményében, a megyei és az egyetemi könyvtárakban, a megyei múzeumokban, a levéltárakban, valamint a határon túli magyar gyűjteményekben.

A tájékoztatás szerint a szolgáltatást több mint 130 gyűjtemény részére fizeti elő a Nemzeti Kulturális Alap, amelyet így nem csupán a támogatott intézmények munkatársai, hanem azok látogatói is igénybe vehetnek.

*Forrás: <http://www.oszk.hu/hirek/ujra-elarheto-az-arcanum-digitalis-tudastar>
2020. augusztus 27.*